

Ingrid Neumann-Holzschuh (Regensburg)

«El català, llengua no decadent»:

els Colloquis valencians del segle XVIII

des d'un punt de vista lingüístic i sociolingüístic

— una contribució a la història de la llengua catalana de la «Decadència»

L'objectiu d'aquest article és mirar d'esbrinar si la clara davallada de l'activitat literària en català en el temps de l'anomenada «Decadència» va significar també una decadència de la llengua. Amb aquesta finalitat analitzarem diversos Colloquis valencians que no tan sols ens informaran sobre la situació sociolingüística a la València del segle XVIII, sinó que també ens oferiran una visió del desenvolupament intern de la llengua catalana en aquesta època. Entre altres coses són d'interès sociolingüístic les informacions que contenen aquests textos sobre el tema de les «llengües en contacte» — molts paràgrafs ens mostren fins a quin punt la relació diglòssicojeràrquica entre el castellà i el català marcava en aquell temps l'ús de la llengua—, des del punt de vista de la història de la llengua aquests textos populars ens ofereixen una visió del català parlat del segle XVIII. Aquests textos ens proven a més a més que el català no va estar mai realment en perill durant la «Decadència», ja que com a llengua parlada no perdé mai la seva vitalitat. Si partim, doncs, del fet que la llengua parlada no és deficitària davant la llengua escrita, per tal com de concepcions diferents i condicions comunicatives diferents en resulten diferents estratègies de llenguatge, hauríem d'anar molt en compte a utilitzar els termes «Decadència» i «empobriment lingüístic» pel que fa al català del segle XVIII.

Patrick Oliver Steinkrüger (Tübingen):

Les gramaticalitzacions dels auxiliars i de les copulae
en el català de la Decadència

La Decadència (segles XV-XVIII) és l'època menys coneguda de tota la història del català. Fins fa poc hi havia gran manca d'estudis sobre la llengua d'aquest període de temps, sobretot pel que fa a la història interna. Tot i això la llengua catalana era afectada per canvis importants sobretot dins el sistema verbal (morfològia i gramaticalitzacions dels dominis cognitius

«tenir» i «ésser»). Aquests canvis han ocasionat que la posició tipològica del català s'hagi allunyat de la seva llengua germana occitana. En l'exemple d'una *textsorte* (diataris personals i memòries) que va tenir una tradició contínua durant tota la Decadència, he mostrat el desenvolupament d'aquests processos amb resultats quantitius i amb intents d'una interpretació qualitativa. En el centre de l'anàlisi es troben la gramaticalització dels verbs llatins *tenere*, *stare*, *esse*, *habere*, *ambulare/vadere* ensem amb la concordança del participi en la construcció del «perfet indefinit».

Pasqual Mas i Usó (Almassora)

Katalanische Metrik in den Akademien und Dichterwettstreiten
des Barocks in València

Im 17. Jahrhundert war das Kastilische die dominierende Sprache Spaniens, katalanische Texte spielten auf dem Gebiet der Belletristik nur noch eine untergeordnete Rolle. Lediglich ein sehr kleiner Prozentsatz der Gedichte, die anlässlich der Akademien und Dichterwettbewerbe in València zur Zeit des Barock präsentiert wurden, ist daher auf katalanisch verfaßt. In vorliegender Studie werden die zugrundeliegenden metrischen Formen, die Dichter und die literarischen Funktionen ihrer Gedichte behandelt.

Peter Cocozzella (New York)

Aspekte des tragischen Modus im Werk Salvador Esprius

Teils von Miguel de Unamuno, teils von Ramón del Valle-Inclán inspiriert entwickelt Salvador Espriu (1913-1985), der Hauptdichter der katalanischen Bürgerkriegsgeneration, seine eigene Version des tragischen Modus. Durch Esprius gesamtes literarisches Schaffen tritt dieser Modus in vielfacher Entfaltung der «Ich/Du-Symbiose» zutage. Das «Ich» bedeutet die höchste Bewußtseinsebene des Autors, umgeformt in die Wesensepiphanie der Persona Esprius; das «Du» ist das ergänzende Andere, mit dem «Ich» in unauflösbarer Existenzzweiheit verbunden. Espriu zeigt uns, daß die «Ich/Du»-Zweiheit oft widersprechender Natur ist: Sie erklärt sich als eine Dialektik mit metaphysischen Tiefen und weitreichenden ethischen und theologischen Folgerungen. In der Endanalyse beweist Espriu, daß Literatur im allgemeinen und Theater im besonderen eine unmittelbare Projektion dessen sind, was Unamuno den «tragischen Sinn des Lebens» nennen

würde. Tragödie — in den verschiedenen Aspekten, welche die vorliegende Studie untersucht — ist somit Esprius Urrepräsentation der Existenz an sich.

Verena Berger (Viena)

Salvador Espriu i *Primera història d'Esther: improvisació per a titelles*

Salvador Espriu és un dels principals autors de la represa del teatre català després de la guerra civil del 36. En un clima de repressió política i lingüística escrigué *Primera història d'Esther* en una llengua que semblava condemnada a mort. Creà un dels principals monuments lingüístics de la moderna història literària catalana i una magnífica síntesi del mite bíblic d'Esther i de la història de Catalunya en l'Espanya de Franco.

L'article vol destacar els aspectes culturals i lingüístics de l'obra, relacionant-la amb l'anhel d'universalisme d'Espriu, i aproximar-se a les intencions de l'autor.

Com en la seva poesia, Espriu posa en relació el destí del poble jueu amb el del poble català. Utilitza el doble efecte del «teatre dins del teatre» i fa que l'acció transcorri a dos nivells. El primer, el del teatre: el present, Sinera, el mite de Sinera, els espectadors, les persones, els catalans, la cultura catalana. El segon, el del teatre dins del teatre: el passat, Susa, el mite d'Esther, els observats, els titelles, els perses i els jueus, la cultura occidental.

Johannes Kabatek (Paderborn)

Lingüística i política lingüística: continuació de la discussió

Brigitte Schlieben-Lange va iniciar, al número 7 de la *Zeitschrift für Katalanistik* i referint-se a un article de Guillem Calaforra, una discussió sobre la relació entre investigació lingüística i política lingüística, parlant del cas concret de la polèmica sobre el català a València i del paper del «argumentum ex auctoritate» dins la discussió.

Aquest breu article tracta problemes semblants amb l'exemple del gallec actual i es postula, en primer lloc, que no hem d'oblidar que existeix una diferència clara entre ciència i política, i que, per tant, l'investigador, quan s'expressa sobre qüestions relatives a la política lingüística, ha de separar clarament on presenta els resultats objectius de les seves investigacions i on parla sobre qüestions subjectives de política.